

MAAN ÄÄRIIN

Opettajien Lähetysliitto ry:n jäsenlehti

- Kimmo Kosonen: Äidinkielen opetus on ratkaisu oppimisen kriisiin s. 7
- Etiopian kielten opettaja, pastori Maija Priess kansainvälisessä Hampurissa s. 9
- Lehtori Anja Aalto muistoissa (1924–2021) s.13

Pääkirjoitus

Lämmin kesä on takana ja syksy on alkanut. Syksy on aina inspiroivaa aikaa. Tuntuu, että on aika aloittaa jotain uutta. Neulominen on mukava aloittaa syksyn alkaessa. Neulon parhaillaan pitkiä villasukkia talven varalle. On hyvä saada varastoituja lankoja käyttöön.

Uusi kalenterimme ilmestyy kohta painosta. Joko olet ajatellut tilata itsellesi ja ystävällesi kauniin kalenterin? Kun ostat kalenterin, tuet meidän lähetejämme maailmalla. Evankeliumi on ilmaista, mutta sen vieminen maksaa. Kalenterin takana ovat myös nimikkolähettiemme nimet, siinäpä hyvä rukousmuistio meille kaikille. Kaunis kalenteri luokkasi seinällä piristää ja tuo iloa.

Tällä hetkellä elän jännittävää odotusta, sillä kuudes lapsenlapsemme syntyy tässä kuussa. Iha-

naa ”elämän jälkiruokaa”, kuten eräs ystävämme sanoi.

Toiminta OLL:ssa on tauolla vielä jonkun aikaa. Toivottavasti pian saadaan rokotuskattavuus ja tartuntojen määrä vähenee. Silloin voimme aloittaa koontumiset.

Sinä, jäsenemme, olet meille tärkeä.

Laita joskus toimistolle sähköpostia ja kerro, mitä olet mieltä lehdestämme tai nettisivuistamme. Sinua siunaten,

Tuija-Riitta, pj

Ole vain rohkea ja ole luja (Joosua 1:7)

3 / 2021 Opettajien Lähetysliiton jäsenlehti

Toimitus

Opettajien Lähetysliitto
Hallituskatu 29 A 20, 33200 Tampere
puh. 050-4648300
toimisto@opettajienlahetyliitto.fi

Maan ääriin ilmestyy neljä kertaa
vuodessa. Jäsenmaksu oikeuttaa
lehden vuosikertaan.

Päätoimittaja

pastori Tuija-Riitta Heiskanen

Toimitussihteeri

Hanna Tamminen

Toimituskunta

seurakuntapastori Tuija-Riitta Heiskanen
opettaja Hannele Moisio
tutkija Kreetta Niemi
opettaja Hanna Rahkiola-Partanen
opettaja Sirkku-Maria Tommola

Oikoluku

Marja Lepola

Etukannen kuva

Esikouluopetusta Ndouffin kylässä
Senegalissa. Kuva: Hannele Tulkki-Williams.

Takakannen kuva

Ari Vitikainen

Opettajien Lähetysliitto ry.
Suomen Lähetysseuran yhteisöjäsen,
perustettu vuonna 1913
Jäseniä 1396 (1.1.2021)

Tilit

Danske Bank FI57 80001600551148
Nordea FI89 11465000066730

Hallituksen pj.

Tuija-Riitta Heiskanen

Toimisto

Toiminnanjohtaja Hanna Tamminen
Hallituskatu 29 A 20, 33200 Tampere
puh. 050-4648300
Kotisivun osoite
www.opettajienlahetyliitto.fi

Facebook

www.facebook.com/
opettajienlahetyliitto

Kirjapaino

Kirjapaino Hermes, Tampere

Suomen Lähetysseuran Globaalikasvatuksen materiaalit helposti käyttöön -iltapäivä

järjestettiin torstaina 9.9.2021. Etä tapahtuma oli Suomen Lähetysseuran ja Opettajien Lähetysliiton järjestämä koulutusiltapäivä, jossa käytiin läpi Lähetysseuran uusimpia globaalikasvatuksen materiaaleja ja vinkkejä opettajille. Osallistujia etä-iltapäivään oli ilmoittautunut eri puolilta Suomea ja Saksasta saakka. Koulutuksen vinkkejä esittelemme tulevis-
sa Maan ääriin -lehdissä. Lähetysseuran globaalikasvatuksen uusi portaali löytyy osoitteesta: www.gloaalikasvatusportaali.fi

Kummioppilaat jatkavat opintojaan Nepalissa

Tampereen Harjun seurakunnasta kerrottiin terveisiä, että nepalilaisen kummioppilaan **Joseph Bogatin** opinnot ovat edenneet hyvin. Vieläkään hän ei ole päässyt Intiaan paikan päälle opiskelemaan, vaan opiskelee etänä. Ainut murhe on ollut harjoittelupaikan löytäminen. Tämän hän on jättänyt

rukousaiheeksi meille tänne Suomeen. Hän on ollut äärimmäisen kiitollinen saamastaan tuesta.

Toinen OLL:n tukema nepalilainen opiskelija **Sangita** on opiskellut kandin tutkinnon opettajan koulutusohjelmassa Suomen Lähetysseuran kummiohjelmassa. Nyt hän opiskelee maisterin tutkintoa – opintoja on jäljellä pari vuotta. Sangita ei saa miltään järjestöltä tukea ja hänelle etsitään tukijoita

Suomesta. Sangita on dalit-tyttö kaukaisilta kyliltä Mugun läänistä. Hän on ensimmäinen dalit-tyttö joka kävi lukion kotipaikkakunnallaan ja myös ensimmäinen joka on lähtenyt opiskelemaan korkeakouluopintoja. Hän on monelle roolimalli ja esimerkki siitä, että alhaisimmasta kastiluokasta löytyy tällainen lahjakkuus. Sangita on myös kristitty ja haluaa palvella opettajana valmistuttuaan.

Muutoksia Kososten työssä Thaimaassa

Opettajien Lähetysliiton nimikkolähetäjä Kimmo Kosonen on siirtymässä vuoden vaihteessa pois Suomen Lähetysseurasta toisiin tehtäviin. Kimmo on kutsuttu **Yhtyneitten Raamattuseurojen** kansainväliseksi lukutaitotyön johtajaksi (Head, Literacy and Education, UBS). Hänen suomalainen työnantajansa tulee olemaan **Suomen Piipilaseura**. **Nimikkolähetäjä Tuula Kosonen** puolestaan jatkaa Lähetysseuran työntekijänä akenkielen käännöshankkeessa. Kimmo ja Tuula Kosonen jatkavat Thaimaassa asumista. Tässä lehdessä on otteita Kimmo ja Tuula Kososen kesäkuun kirjeestä sekä Kimmo Kososen haastattelu (s. 5).

Puuttuva kuvateksti

Viime lehdessä Eila Talviojan kirjoituksen yhteydessä julkaistusta valokuvasta puuttui kuvateksti, tässä lisäys.

Kuvassa alhaalla Eila Talvioja, keskellä oikealla Elli Turunen, keskellä vasemmalla Randi Ingwardo (Norjan LMF:n entinen puheenjohtaja) ja ylhäällä Ilmi Laitinen.

Kuva on otettu Elli Turusen kodin parvekkeella Tampereen Hallituskadulla. Elli Turunen testamenttasi asuntonsa Opettajien Lähetysliitolle vuosia sitten ja se toimii nykyään OLL:n toimistona, jossa järjestetään myös erilaisia tapahtumia kuten Tarinoita maailmalta -iltoja ja kokouksia.

Tarinoita maailmalta -ilta etänä Tansaniasta

Huom!

Torstaina 25.11. klo 16 alkaen pidämme ensimmäistä kertaa Tarinoita maailmalta -illan etäyhteydellä. Nimikkolähetä Katri Niiranen-Kilasi kertoo Tansanian kuulumisia suoraan paikasta Makumirasta. Ilmoittaudu sähköp. toimisto@opettajienlahetysliitto.fi -lähettämme Zoom-linkin ja pääset mukaan!

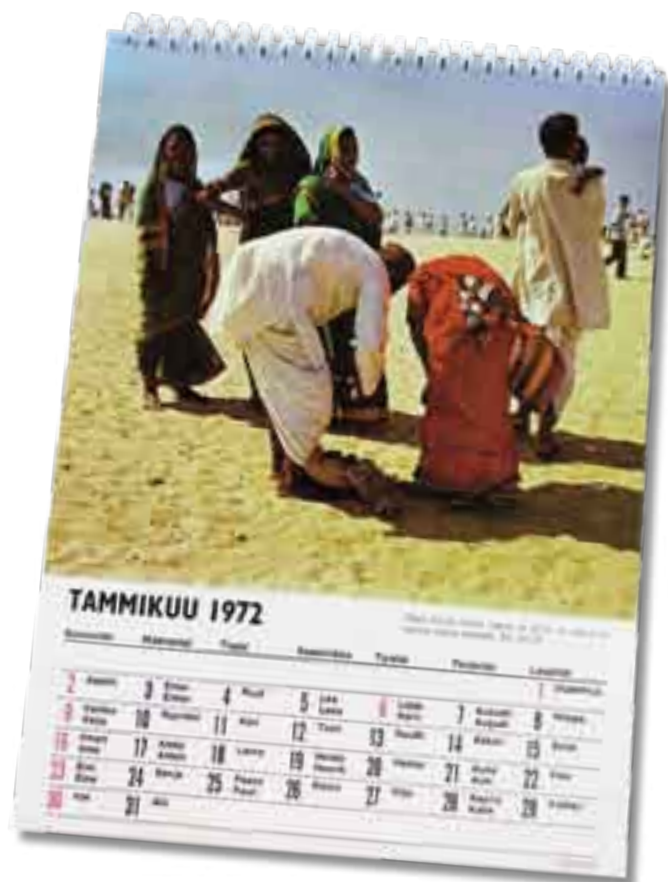
Saitko Maan ääriin -lehden pitkästä aikaa?

OLL:n jäsenosoiterekisteri tarkistutettiin Postin palvelussa kesäkuussa 2021, joten saattaa olla, että olet pitkästä aikaa saanut Maan ääriin -lehden uuteen, päivitettyyn osoitteeseen! Kaikkia jäseniä ja osoitteita Posti ei tunnistanut. Tämän vuoksi teemme pieniä muutoksia rekisteriin: jos olette pariskunta ja molemmat jäseniä, niin että teille tulee vain yksi lehti, voitte valita jatkossa, kumman nimellä lehti postitetaan ja ilmoittaa toimistoon (toimisto@opettajienlahetysliitto.fi). Jos olet muuttanut ja osoitteessa on luovutuskieto, niin voit lähettää toimistoon uuden osoitteesi, johon lehti postitetaan jatkossa. Emme automaattisesti heti poista jäsenmaksunsa unohtaneita jäseniä, vaan jäsenyys lakkaa vasta useamman maksamattoman vuoden jälkeen. OLL:n jäseneksi voi liittyä ja siitä irtisanoutua ilmoittamalla toimistoon kirjeitse, sähköpostitse tai puhelimitse. Nettisivuillamme on saatavilla myös jäseneksi liittymislomake, joten voit helposti kutsua ystäväsi mukaan lähettämällä hänelle linkin: www.opettajienlahetysliitto.fi/yhdistys/liity_jaseneksi

LÄHETYSKALENTERI 50 VUOTTA

Lähetyskalenteria on toimitettu jo 50 vuoden ajan! 2013 julkaistusta historiikista ilmenee, että kalenterin idea saatiin Saksasta, ja OLL:n kalenteri oli aivan ensimmäisiä seinäkalentereita Suomessa ilmestyesään vuonna 1972. Lähetyskalenteri saavutti suuren suosion vuosikymmenten kuluessa ja palautteen mukaan se on yhä edelleen tärkeä tuhansille käyttäjilleen sekä ainutlaatuinen kalenteri Suomessa runoineen, kuvineen ja raamatunteksteineen.

Lehden takakannessa esitellään ensi vuoden 2022 kalenterin kuvat.

Ensimmäinen Lähetyskalenteri vuodelta 1972.

Terveisiä Thaimaan Chiang Maista!

Kun päivä Suomessa alkaa pidentyä, linnut laulaa ja keväen merkit saapuvat, alkaa meillä täällä Pohjois-Thaimaassa vuoden ikävin aika, kuuma kausi. Mitä pidemmälle kevättä mennään, sitä kuumemmiksi käyvät päivät. Ja sitä huonommaksi käy hengitysilma. Huono ilmanlaatu on seurausta jo talvikuukausina alkaneesta teidenvarsien, roskien ja peltöjen polttamisesta. Savu tihenee mitä pidemmälle kevättä mennään ja kun lämpötila hipoo neljääkymmentä astetta ja maa on rutikuiva, on meillä ihmisillä tukalat oltavat. Vaikka polttaminen on periaatteessa laitonta, sitä tapahtuu silti. Chiang Maita ympäröivien vuorten rinteillä poltetaan aluskasvillisuutta sen toivossa, että kulottuneesta maasta saataisiin kerättyä herkullisia

mustia sieniä. Kilosta sieniä saa markkinoilla tavallisen työläisen palkan moninkertaisesti. Vuosi sitten keväällä aluskasvillisuuden polttaminen oli kilpajuoksua viranomaisten kanssa. Palon sytyttämiseen käytettiin yleensä ajastinta ja pieniä dynamiitteja. Näin palon sytyttäjä ehti paeta paikalta ennen palon syttymistä, eikä jäänyt kiinni. Ja kun palo lopulta sammui ja sienet nousivat, ne käytiin yön pimeydessä poimimassa.

Kyläpalo

Kun sadekausi lopulta touko-kesäkuussa alkaa, sammuvat myös palot ja hengitysilma puhdistuu. Tänä vuonna sateet saapuivat meidän alueellemme tavanomaista aikaisemmin ja välttyimme metsäpaloilta.

Sen sijaan vähän pohjoisemmassa akejen asuinalueilla kuivuus jatkui pidempään. Eräänä päivänä huhtikuun loppupuolella alueella sijaitsevan Zekhon kylän asukkaat lähtivät peltotöihin, kuten tavallista. Tästä päivästä ei kuitenkaan tullut tavallinen päivä, sillä kun he illansuussa palasivat kotikylään, ei sitä enää ollut. Kylän kaikki talot olivat palaneet, yhtä lukuun ottamatta. Palo oli levinnyt nopeasti päivän aikana lähiseudulta kuivaa aluskasvillisuutta pitkin.

Kyläläiset olivat tietysti järkyttyneitä ja epätoivoisia. Mutta kun tieto tuhosta levisi, alkoi myös apu kulkea kyläläisille. Paikalliset kirkot aloittivat ruoka- ja rahakeräyksen. Myös Chiang Maissa asuvat ulkomaalaiset työtoverimme riensivät apuun ja muutamassa viikossa oli saatu varoja kerättyä sen ver-

ran, että kaikille kyläläisille saatiin hankittua kattopellit uusia taloja varten.

Kokemus muutti kylää monella tavoin. Kylä on ollut perinteisesti animistinen ja harjoittanut henkien palvontaa. Nyt kyläläisistä kaksitoista perhekuntaa haluaa tulla kristityiksi. *"Henget eivät ole tuoneet mitään hyvää meille. Ne eivät varjelleet kyläämme, vaikka olimme sitä niiltä pyytäneet ja niille uhranneet. Eikä kukaan olisi meitä auttanut, ellei Jumala olisi kristittyjen kautta tullut avuksemme. Haluamme tästä lähtien kuulua tähän joukkoon"*, kyläläiset kertoivat.

...

Kun luette tätä kirjetä, olemme jo Suomessa vuosilomalla. Tarkoituksena on saada kesän aikana myös molemmat koronarokotteet, jotta voimme turvallisesti palata takaisin Thaimaan alkusyksystä.

Kimmo ja Tuula Kosonen

Tuula työskentelee aken kielen kehitys- ja käännöshankkeissa. Kimmo toimii monikielisen koulutuksen asiantuntijana Aasiassa ja Payapin kristillisessä yliopistossa.

Kososten työtä tukevat Suomen Lähetysseuran kautta Joensuun, Juuan, Kajaanin, Kiteen, Kontiolahden, Outokummun, Rantakylän ja Vuosaaren seurakunnat, Opettajien Lähetysliitto sekä Uusheräys.

Ake-kylän uusi kirkko on tiilestä rakennettu

Rukousaiheita

- Akenkielisestä Vanhasta testamentista on raakakäännetty jo yksi kolmasosa. Kiitos Herralle! Rukoilkaa, että käännöstyö akejen parissa saisi jatkua rauhassa, sillä käännös-tiimin kotimaassa on paljon poliittista levottomuutta.
- Loman jälkeen odottelemme Suomessa toista koronarokotettamme ennen palaamista takaisin Thaimaahan. Teemme etätöitä Tuulan suvun kesämökiltä Keski-Suomesta. Rukoilkaa, että nettiyhteydet toimisivat niin hyvin, että Tuula ja Nööza saisivat tehtyä toisen Mooksen kirjan muokkaukset loppuun asti.

Äidinkielen opetus on ratkaisu oppimisen kriisiin

Yli 600 miljoonaa lasta ja nuorta ei osaa lukea ja laskea. Yllättävää on, että suurin osa heistä on kuitenkin käynyt koulua.

”Tämä oli shokki”, sanoo Lähetysseuran asiantuntija **Kimmo Kosonen** ja viittaa YK:n kasvatusjärjestö Unescon raporttiin, jonka mukaan jopa 617 miljoonalla lapsella ja nuorella maailmassa ei ole edes perustason taitoja lukemisessa ja laskemisessa – vaikka he ovat käyneet koulua.

”Yksi syy osaamattomuuteen on, että alkeisopetuksessa käytetään kieltä, jota lapset eivät puhu kotonaan”, Kosonen jatkaa. Hän on monikielisen koulutuksen asiantuntija ja on työskennellyt aiheen parissa kolmekymmentä vuotta.

Kososen mukaan isossa osassa kehittyviä maita opetuskieli kouluissa on muu kuin lasten äidinkieli. Esimerkiksi Afrikassa entiset siirtomaakielet, kuten ranska ja englanti, ovat virallisia kieliä. Aasiassa eurooppalaisilla kielillä on pienempi rooli, mutta monissa näissä maissa on yksi valtiakieli, jota maan eliitti puhuu ja joka on koulutusjärjestelmän kieli.

”Puhutaan sadoista miljoonista lapsista kehittyvissä maissa, lapsista, jotka menevät kouluun eivätkä välttämättä ymmärrä, mitä siellä tapahtuu”, Kosonen sanoo.

Poliittiset syyt usein esteenä

Kimmo Kososella on ongelmaan ratkaisu: monikielinen koulutus. Monikielisessä opetuksessa lap-

Kimmo Kosonen.

si oppii ensin lukemaan omalla äidinkielellään. Sen jälkeen hän opiskelee ensimmäiset luokat eri oppiaineita omalla äidinkielellään ja voi opiskella maan valtiakieltä vieraana kielenä.

Noin 5.–6. -luokalla osaa oppiaineista aletaan opettaa tällä vieraalla kielellä. Jos esikoulussa ja alakoulussa on luotu hyvä perusta äidinkielessä ja vieraassa kielessä, lapsi pystyy yläkoulusta alkaen opiskelemaan kummallakin osaamallaan kielellä.

Kososen mukaan on runsaasti tutkimuksia, jotka puoltavat monikielisen koulutuksen käyttöä. ”Lapsi oppii nopeammin lukemaan, kun hän ymmärtää lukemaansa, eikä

hän tarvitse samalla opetella uutta kieltä. Vanhemmat ja sisarukset voivat tukea oppimista, kun käytetään kieltä, jota he puhuvat.”

Esteet monikielisen opetuksen tarjoamiselle ovat poliittisia. Kosonen kertoo, että kun maailman maat päättivät vuonna 2015 kaikkia maita koskevista kestävä kehityksen tavoitteista, maininta äidinkielisestä opetuksesta poistettiin viime hetkellä koulutusta koskevasta tavoitteesta. Tämä harmittaa Kososta, joka oli tehnyt kansalaisjärjestörintamassa vaikuttamistyötä aiheen puolesta.

”Muutaman maan edustajat sanoivat, ettei se sovellu tänne ja että se on poliittisesti arkaluontoista ja jakaa maita.”

Edistysaskelia Kambodžassa

Monikielisiä koulutusjärjestelmiä on jo maailmalla. Kosonen nostaa kehittyvistä maista esimerkkeinä muun muassa Filippiinit, Etiopian, Kambodžan ja Thaimaan.

Lähetysseura edistää äidinkielistä opetusta kehitys yhteistyöhankkeissaan Kambodžassa, Etiopiassa, Nepalissa ja Senegalissa. Työtä tuetaan Suomen kehitys yhteistyövaroin.

Kambodžassa työtä on tehty pitkään ICC-järjestön kautta, joka edistää alkuperäiskansojen kielillä tapahtuvaa opetusta. Alkuperäiskansoja on Kambodžassa noin prosentti väestöstä, mutta joillain alueilla, kuten Ratanakirissa, heitä on enemmistö.

”Työhön on kuulunut aluksi epävirallisia lukutaitoluokkia, joissa on ollut kyläyhteisöstä vapaaehtoinen opettaja, jonka ICC on kouluttanut. Tässä on tapahtunut viime aikoina iso muutos. Nykyään ICC tukee enemmän äidinkielistä opetusta valtion kouluissa”, sanoo hankkeessa työskennellyt **Emma Holmström**.

Muutoksen taustalla on hänen mukaansa se, että Kambodža on kieliasianssa edistyksellinen ja hyväksynyt opetuksen alkupe-
räiskansojen omalla äidinkielellä valtion kouluihin. Tähän on ICC:n työllä ollut vaikutusta.

A group of children are gathered in a room with yellow walls. Some children are standing in a line, while others are sitting on a large, multi-colored striped mat on the floor. They appear to be engaged in a group activity or lesson.

Senegalissa Lähetyseuran tukemat esikoulut auttavat lapsia oppimaan paremmin, kun he saavat tutustua koulumaailmaan äidinkielellään.

Lukutaitoluokkien kautta on pystytty näyttämään valtiolle ja opetusviranomaisille, että kun lapset opiskelevat ensin äidinkielellään, he oppivat jatkossa paremmin myös pääkieli khmerillä. Holmströmin mukaan ICC on yhdessä kumppaneittensa kanssa käytännössä luonut vähemmistökielten kirjakielet. On käyty läpi pitkä prosessi, jotta valtio on virallisesti ne hyväksynyt.

Työssä riittää kuitenkin haasteita, sillä kaikissa kylissä ei edelleenkaan ole kouluja. Koska alkupe-
räiskansojen parissa koulutustaso on heikko, opettajien joukossa on vain vähän ihmisiä, jotka puhuvat vähemmistökieliä äidinkielenään.

”Tässä siirtymässä on iso työ opettajien koulutuksessa, koulutusmateriaalin tekemisessä ja että saadaan kyläyhteisöissä vanhemmat ymmärtämään koulutuksen tärkeys. Toisaalta nämä ovat kaikki ongelmia, joihin äidinkielen opetus auttaa”, Emma Holmström sanoo.

Monikielisessä opetuksessa opetusmateriaaleja on työstettävä sopimaan eri kielille.

"Ei olisi järkeä, jos otettaisiin kaupunkilaisille tehty kirja ja opetussuunnitelma ja se vain käännet-

täisiin toiselle kielelle ja kulttuurille. Materiaalin ja oppisisältöjen tulee huomioida konteksti ja yhteisö, jossa vähemmistölapset elävät”, Kimmo Kosonen sanoo.

Holmström kertoo esimerkin Kambodžasta. ”Jotkut opetusmateriaaleista ovat alkuperäiskansojen omia satuja, tarinoita ja legendoja. Kuvituksissa näkyy alkuperäiskansojen perinteisiä asuja. Matematiikan opetuksessa saatetaan käyttää esimerkkinä esineitä, jotka ovat lasten omasta ympäristöstä tuttuja. Ei käytetä viittä omenaa, jos he eivät ole omenoita koskaan nähneet.”

8

OLL:n jäsen:

pastori Maija Priess, FT, TM

Hampuri

Kansainvälisyys ja varsinkin kristittyjen yhteys ovat olleet elämässäni mukana ainakin kaksivuotiaasta asti. Suomen Lähetyseura on edelleen hengellinen kotini. Meillä kotona Turussa, Yläneellä ja Raisiossa kävi lähetystyöntekijöitä eri järjestöistä ja heidän kanssaan ulkomaisia vieraita. Kuuntelin kahvipöydän kieliä ja halusin itsekin oppia niitä. Etiopia ja varsinkin geez (ortodoksisen kirkon käyttämä ”pyhä” kieli) alkoivat vetää minua puoleensa jo vuonna 1971 kuultuani niistä keskikoulussa. Lopulta pääsin käymään Etiopiassa joulukuussa 1985, sitten asuin Addis Abebassa 8kk 1986-87. Opetin kreikkalaisessa koulussa Raamatun kertomuksia alaluokilla englanniksi sekä pidin ranskankielistä pyhäkoulua kansainvälisessä luterilaisessa kirkossa. Vuonna 1989 kävin Mikaelin (2) ja hänen etiopialaisen isänsä kanssa siellä, joten lähetysjuhlat jäivät kerran väliin. Amharaakin olin jo oppinut vähän.

Muutto Hampuriin

Tapasin saksalaisen Rudolfin Inarin opistolla heinäkuussa 1990 opettaessani häntä suomen kielen ja saamelaisen kulttuurin kurssilla Lapin kesäyliopistossa. Seuraavana vuonna menimme naimisiin, ja muutin Hampuriin elokuussa 91. Saksassa olin käynyt vain interraileilla. Mukana seurasi poi-

Lasten fasching-juhla, joka on evankelinen vastine karnevaaleille

Äitejä, Maija alhaalla.

Qes Merawi vasemmalla.

Ristinjuhlassa keskellä patriarkka katoksen alla kruunu päässä.

kani Mikael (4). Leikkipuistossa turkkilaissyntyinen perhe ryhtyi keskusteluun kanssamme, koska Mikael näytti heikäläiseltä. He kutsuivat meidät kansainväliseen äiti-lapsikerhoon. Sitä veti saksalainen nainen, ja me äidit olimme eri maista kotoisin. Puhuimme saksaa keskenämme, mikä oli minullekin hyvää harjoitusta. Tutustuimme lasten kanssa saksalaisiin juhliin ja kulttuuriin. Lasten leikkiessä ohjaajansa kanssa me naiset keskustelimme monista teemoista. Olin mukana tässä ajatuksia herättävässä ryhmässä joka torstai monta vuotta.

Syksyllä 91 Mikael aloitti saksalaisessa puolipäivätarhassa ja torstai-iltapäivisin Hampurin merimieskirkon kielikoulussa ("suomikoulussa"). Hänen ensimmäiset ystävänsä olivat turkkilaisia, puolalaisia, kuubalaisia ja joku saksalainenkin. Hän oppi suomen lisäksi saksaa ja samalla myös turkkia. Minä aloin tammikuussa 1992 opettaa suomea saksalaisille merimieskirkolla, mitä jatkoin 20v. Muutakin tekemistä kirkolta löytyi, esimerkiksi joulumyyjäiset, joissa myin monta vuotta ruisleipää.

Inari syntyi samana syksynä 1993, kun Mikael (6) aloitti koulun. Jatkoin äiti-lapsikerhossa Inarin kanssa. Kesäkuussa 1995 Saksan kirkkopäivät pidettiin Hampurissa. Menin Etiopia-osastolle ja tutustuin Qes (pastori) Merawiin ja hänen vaimoonsa. Qes Merawi oli perustanut Etiopian ortodoksisen

srk:n Kölniin, mutta Hampurissa ei sellaista vielä ollut.

Syys-lokakuussa -95 matkustimme Etiopiaan tapaamaan Mikaelin isoäitiä ja muita sukulaisia. Osallistuimme ristinjuhlaan Addiksen Vallankumousaukiolla ja olimme jäädä väkimassan jalkoihin juhlan päättyessä. Kävimme lentäen historiallisissa kaupungeissa Lalibellassa, Aksumissa ja Baher Darissa sekä vaeltamassa Niilin lähteillä.

Opinnot Hampurin yliopistossa

Kun Inari aloitti puistotätien aamupäiväkerhossa 1996, lähdin opiskelemaan etiopistiikkaa Hampurin yliopistoon. Opin lisää amharaa ja - odotettuani 25v - geeziä, vähän oromoa, tigrinjaa ja somaliakin sekä Etiopian pitkää historiaa ja rikasta kulttuuria.

Kirjoitin gradun Etiopian ortodoksisen kirkon liturgioiden tulisymboliikasta. 90-luvulla aloin myös osallistua kansainvälisiin Etiopiaseminaareihin ja konferensseihin Saksassa, vaikka en vielä pitkään aikaan osannut itse esitelmöidä. Heinäkuussa -03 järjestimme suuren kansainvälisen Etiopia-konferenssin Hampurin yliopistossa. Mukana oli nelisensataa osanottajaa eri puolilta maailmaa. Vuodet 2001-2011 toimin "ulkomaankirjeenvaihtajana" Aethiopica aikakauslehden toimituksessa käyttäen lähes kaikkia osaamiani kieliä. Lokakuussa 2002 aloin opettaa geeziä Hampurin yliopistossa ja vuodesta 2012 myös amharaa. Väitöskirjan kirjoitin

etiopialaisesta Krysostomos-liturgiasta, sen synnystä ja kehityksestä ja minusta tuli filosofian tohtori lokakuussa 2006. [geezteksti] Nykyisin kuulun Saksa-Etiopia-yhdistyksen (Deutsch-äthiopischer Verein) johtokuntaan. Meillä on nettisivu ja fb-sivu, jolla on päiväkohtaista tietoa maan asioista pääosin englanniksi.

Qes Merawi tuli Kölnistä Hampuriin toimittamaan hautauspalveluksen keväällä 1999, ja siitä alkoivat sitten myös liturgiat.

Ensin kokoonnuimme Egyptin koptikirkossa, mutta paikka on vaihtunut vuosien myötä monta kertaa. Liturgiassa olen aina ymmärtänyt geeziä paremmin kuin amharaa.

Ekumeniaa ja vapaaehtoistyötä eri kielillä

Ekumeeniset suhteet ovat täällä laajat ja aktiiviset, ja kirkkojen yhteistyöelimeen kuuluu yli 30 kirkkoa. Hampurin suojeluspyhimys, Pohjolan apostoli, Pyhä Ansgar eli 800-luvulla jakamattoman kirkon aikaan. Hän teki lähetystyötä Tanskassa ja Ruotsissa. Hänen kuolinpäivänään 3. helmikuuta vietetään aina Sankt Ansgarin vespäriä, joka on vuoden ekumeeninen kohokohta. Paikalla olevat papit muodostavat juhlallisen kulkueen omissa perinteisissä liturgisissa asuissaan. Kulkueessa on mukana myös useita ritarijärjestöjä historiallisissa asuissa, joihin kuuluu pitkä viitta ja päähine. Kolme

Professorini Siegbert Uhlig (vas., sivuttain), amharan ja geezin opettajani Amsalu Aklilu valkoisissa.

Eritrealainen ystäväni Tesfay, ravintolan omistaja, Kassel.

Kuoro.

Geezteksti

Edessä Qes Merawi, hänen takanaan piispa, jonka vieressä pappi kantamassa tabotia.

Pohjoismaiden papit.

Ryhmämme tutustumassa etiopialaiseen kirkkoon.

huippukuoroa laulaa: katolinen, ortodoksinen ja evankelinen. Joku piispoista saarnaa. Lopuksi piispat (Hampurin evankelisilla on piispana nainen, mikä ei ole ongelma) yhdessä siunaavat kirkkokansan. Palveluksen jälkeen on mahdollisuus tutustua veljiin ja si-

sariin kasviskeittoa syöden. [kuva] Joulukuussa 2003 sain pappisvihkimyksen Kuopiossa merimieskirkon vokaatiolla vapaaehtoistyöhön, jota olen saanut tehdä omassa merimieskirkossamme sekä muissa pohjoismaisissa kirkkoissa samalla kadulla ruotsiksi, indonesialaises-

sa srk:ssa saksaksi ja nyt viime aikoina myös englanniksi anglikaanisessa kirkossa, joka on vaikuttanut täällä jo yli 400 v.! Vuodesta -04 olen siis ollut mukana pappien kulkueessa, jossa minulla on aina hieno valkoinen etiopialainen stola alban kanssa.

Matkalla Jerusalemissa

Keväällä 2014 minulta kysyttiin, halusinko lähteä toukokuussa viikoksi Jerusalemiin. No totta kai! Ryhmässä meitä oli 10 jäsentä seitsemästä eri kirkkokunnasta. Suurta iloa toivat käynnit raamatullisilla paikoilla sekä osallistuminen palveluksiin ortodoksisissa Syyrian, Armenian, Etiopian ja koptikirkkoissa, hepreankielisessä katolisessa ja arabiankielisessä evankelisessa kirkossa sekä synagogassa. Etiopialaisessa luostarikirkossa käydessämme sain olla amharan tulkkina. Matkanjohtajamme taas toimi heprean tulkkinä synagogassa. Lisäksi kävimme myös palestiinalaiskeskuksessa. Järkyttävintä oli nähdä ”palestiinalaisten itkumuureja”.

Miljoona pakolaista

Yli 1200-vuotias Hampuri on kansainvälistynyt viime vuosina voimakkaasti. Nykyisin meitä muualta tulleita on kolmas osa eli yli 600.000! Edustettuina ovat lähes kaikki maat, kirkot ja muutkin uskonnot - vaateparsia ja kieliä riittää! Esimerkiksi julkisen liikenteen kuljettajat ovat 60 eri maasta. Vuosi 2015 muutti eurooppalaisten, siis minunkin, elämää pakolaisten tullessa. Saksa otti heitä liittokansleri Merkelin johdolla miljoonan vastaan. Toukokuussa kävimme kaupunginosamme yhdessä pakolaiskeskuksessa ja tutustuimme ensin kolmeen eritrealaiseen teini-ikäiseen poikaan, jotka ”adoptoimme” tukeaksemme erityisesti heitä. Yksi pojistamme opiskelee nyt yliopistossa, toinen on huonekalupuuseppä, yksi on kadonnut silmistämme ja neljäs on putkimies, naimisissa ja kahden tytön isä.

Etiopian ortodoksisen srk:n lisäksi syntyi myös Eritrean ortodoksinen srk, joka kokoontui aluk-

si suuressa 700 hengen kirkossa. Papit ja diakonit kummastakin kirkosta auttavat toisiaan vuorotellen, tarpeen mukaan. Nuorten avioliittoja on solmittu paljon, lapsia on kastettu kymmenenkin kerralla! Olemme siis saaneet monta ”bonuslastenlasta”, joiden kasvun seuraaminen on tuonut paljon iloa.

Pian eritrealaiset perustivat omia yhdistyksiä, joista Rai (”Näky”) piti tehtävänänsä saksanopetusta ja integroitumista yhteiskuntaan. Opettajina toimivat kolme vuotta aikaisemmin maahan tulleet eritrealaiset, mutta oli meitä muitakin opettajia. Vierailimme Hampurin historian museossa sekä kerroimme Eritreasta eri tilaisuuksissa. Vapaaehtoistyöhöni pakolaisten keskuudessa on kuulunut paljon sairaala- ja lääkärikäyntejä tulkkinä, samoin tutuiksi ovat tulleet pakolaisia koskeva byrokratia, monet toimistot ja asianajajat. Kaupunki on järjestänyt meille myös ilmaista koulutusta. Viitenä vuotena elokuussa kaupunki järjesti erityisen pakolaisfoorumin, jossa yli 130 vapaaehtoisjärjestöä esitteli työtään, oli koulutusta ja keskustelutilaisuuksia. Poliitikot kertoivat suunnitelmistaan, ja heidän kanssaan pääsi puheisiin.

Viime vuodesta lähtien korona on pysäyttänyt kokonaan tai harventanut tätäkin työtä. Lääkärikäyntejä on ollut, mutta ”bonuslapsenlapsia” olemme tavanneet harvoin. Moni neuvonta ja keskustelu jatkuu puhelimessa ja netissä. Amharaa tarvitsen edelleenkin joka viikko. Viimeisen vuoden olen opettanut saksaa vain yhdelle eritrealaiselle.

Maija Priess (s. Haavio),
FT, TM, pastori, geezin ja amharan lehtori, Hampuri

Palestiinalaisten itkumuureja.

Eritrean ortodoksisessa kirkossa kastetaan monta vauvaa kerralla.

Samuel, 1v 5kk.

Rai pakolaisfoorumissa

Anja Aalto (1924-2021)

Opettajien Lähetyksiön pitkäaikainen jäsen, lehtori Anja Aalto oli aktiivisesti mukana OLL:n toiminnassa: hän osallistui Lähetyskalenterin suunnittelun alkuvaiheisiin ja oikoluki Maan ääriin -lehteä 1960-luvusta eteenpäin sekä kirjoitti lehteen. Hän oli myös OLL:n hallituksen jäsen sekä osallistui monenlaisiin tapahtumiin Tampereen toimistolla ja Päiväkummussa Orivedellä. Anja Aalto muistetaan myönteisenä ja huumorintajuisena ihmisenä, jolla oli ajatuksissa ja puheessa rakentava ja ystävällinen sävy.

Anja Aallon entinen oppilas, emerita yliopistonlehtori Leena-kaisa Sonny lähetti hänelle viime vuoden syysalvella kirjeen, jonka julkaisemme tässä:

- ❖ Lapsuuden ja nuoruuden koti Viipurin linnassa
- ❖ Rintamalottana Karjalan kannaksella
- ❖ Ylioppilas 1944, valmistui Helsingin yliopistosta 1947 pääaineena suomen kieli ja kirjallisuus.
- ❖ Opettajana Aitoon kotitalouskeskikoulussa, Äänekosken yhteiskoulussa, Tampereen tyttölyseossa (Tipulassa) ja Tampereen lyseon lukiossa.
- ❖ Ylioppilastutkintolautakunnan apujäsenenä yli 20 vuotta
- ❖ Kirjoitti nimimerkillä Amica Kotimaa-lehteen 367 pakinaa.
- ❖ Valkonauhan maailmanliiton Baltian työssä

Kirje lehtori Anja Aallolle 18.11.2020

Anja,

toivottavasti vointisi on hyvä ja jaksat lukea entiseen tapaan. Yhteydenpito on nykyisin mutkikkaampaa kuin kotona asuessasi. Olet varmaan ollut kolmisen vuotta Koskikodissa, mutta onneksi posti kulkee.

Tuli mieleen monenlaisia tapahtumia kaukaa Äänekosken ajoilta. Olit varmaan vasta tullut paikakunnalle, kun aloitin oppikoulun vuonna 1951 Äänekosken yhteiskoulun IA-luokalla. Meitä oli yli 40 oppilasta. Sinusta tuli paitsi äidinkielenopettajamme myös luokanvalvojamme koko kahdeksaksi vuodeksi. Nuori olit tullessasi, alle kolmekymmentä!

Saimme ohjauksessasi tietoja, taitoja ja sivistystä. Sanelit tulokkaille käytännön kouluelämää koskevat ohjeet ja säännöt, joita oli parikymmentä. Ne piti kirjoittaa muistiin pieneen vihkoon tai lehtiin. Jotkut olisivat yhä ajankohtaisia, muutamat ajan haalistamia. Pari esimerkkiä, jotka muistan: "Oviaukot eivät ole seisoskelua vaan läpikulkua varten." "Vaatteiden ei tarvitse olla uusia, kunhan ne ovat puhtaat ja siististi paikatut."

Järjestit luokallesi retkiä. Alimmilla luokilla käveltiin keväällä Tärntämälle Kuhnamon rantaan. Kolmannen luokan kevätretki tehtiin Kovalanniemeen Keiteleen rannalle Pakokankaan kuivan metsämaaston halki. Oiva Paloheimon Tirlittan oli vasta ilmestynyt, ja perillä luit sitä meille ääneen. En ole varma, luetitko myös oppilailla vuorotellen.

Vaasaankin tehtiin luokkaretki. Se oli muutaman päivän kestävä bussimatka. Yövyttiin patjoilla jonkin koulun salissa, tutustuttiin Vanhaan Vaasaan ja Tikanojan taidekotiin, jossa ammattikuvaaja otti koko joukosta valokuvan. Ylemmillä luokilla veit oppilaat Itä-Suomen kierrokselle, josta pois jääneet haravoivat koulun pihan.

Jonakin vuonna oli tapana, että järjestäjä kirjoitti tauluun yhden sivistyssanan ohjeidesi mukaan ennen tuntia. Se opittiin merkityksineen aivan kuin sivumennen. Otit esiin myös aforismeja. Tällaisia: Schopenhauerin ”Käytettäköön tavallisia sanoja ja sanottakoon epätavallisia asioita.” V.A. Koskeniemen kirjoittama oli mielestäsi kaunein tietämäsi: ”Niin kuin pääsky pitkin pintaa maan, / niin kuin pääsky sineen korkeaan.”

Oppikoulu kun oli kahdeksanvuotinen ja viittä alinta luokkaa nimitettiin keskikouluksi, olimme sen laskutavan mukaan kuudennella eli nykyisen lukion ensimmäisellä, kun käsiteltiin Seitsemän veljestä. Sait kirjan elämään ja painumaan mieleen kaikkine vivahteineen. Jaoit roolit. Muistan yhä, ketkä pojat esittivät kunkin veljeksien repliikit.

Aamuhartauksien puhujana valitsemasi veisattava virsi oli usein yhden säkeistön mittainen ”Tyydy sielu Herran tahtoon, auttajas hän uskollinen on --”. Vuoden 1938 virsikirjasta numero 356. Myöhemmin tulit tietämään, että sävelmä on Piaa Cantiones -kokoelmasta.

Kun Sibelius kuoli syksyllä 1957, ihmettelit ja paheksuitkin luokassa lehdistön tapaa kertoa asia. Sitä sanottiin järkyttäväksi. Korostit luonnollista elämänkulkua, johon kauan eläneen kuolema kuuluu. Olit viisas kasvattaja. Toit omat arvosi selvästi esiin, perustelit, et painostanut. Joskus vertasit entistä koulunkäyntiä uudempaan. Tuli näpätys laiskoille ja turhasta marisijoille. Kuulimme, miten Viipurissa istuttiin pommisuojaissa ja opeteltiin saksan vahvoja verbejä.

Seurasit aikaasi monella tavalla ja teit yllättäviäkin hankintoja, uutta tekniikkaa. Sinulla oli paikakunnan ensimmäisiä mopoja, mopedi. Sitä ennen ajoit polkupyörällä niin, että toinen käsi ohjasi ja toinen piteli avonaista sateensuojaa pään päällä.

Alkuperäisestä koostaan puoleen kutistunut luokkamme pääsi ylioppilaaksi keväällä 1959. Jatkoit vielä jonkin aikaa opetustyötä Äänekoskella ja siirryit sitten Tampereelle. Sikäläisten oppilaiden onni!

Valmistuin Helsingistä äidinkielen opettajaksi minäkin ja olin ensimmäisessä työpaikassa Kajaanin seminaarissa. Kajaanissa oli tarkoitus olla vain vuosi, mutta toisin kävi. Seminaari vaihtui Oulun yliopiston alaiseksi opettajankoulutuslaitokseksi, jossa toimin didaktikkona kaikkiaan 37 vuotta. Silloin 1960-luvun loppuvuosina jonakin tammikuun päivänä osallistuin Jyväskylässä Äidinkielen opettajain liiton talvipäiville. Siellä tapasimme, ja tarjosit minulle autossasi kyydin Äänekoskelle. Oli kova pakkanen. Joku kuorma-autonkuljettaja oli neuvonut, että peite ei auta auton pellin päällä, kun moottoria on tarkoitus lämmittää. Hän ei ehkä ollut kertonut, että peite pitää ottaa pois ennen kuin lähtee ajamaan. Olit asetellut vanupeitteen, täkin, konepellin alle. Taulumäen kirkon kohdalla pysähdyttiin. ”Jahah”, sanoit ja menit avaamaan savuavan konepellin.

Kirjoitin kolme vuotta sitten joulukuussa proosarunon otsikkonaan Puhelimia ja puheluita. Siinä lopussa on ajatuksiani silloisesta yhteydenpidostamme, kun en vielä tiennyt, oletko muuttamassa ja minne.

”Koko syksyn numero on vastannut:
Täällön Anja. Soita kohta uudelleen.

Tuomaanpäivänä
kohinan keskeltä sanotaan:
Numero ei ole käytössä.
Tarkistakaa numero.
Ei ole käytössä. Är inte i bruk. Is unapplicated.

Anja, oletko kunnossa? Oletko elossa?”

No, nyt olen vuosikausia tiennyt osoitteesi. Koko yhteiskunta on hiljentynyt pandemian vuoksi, eikä lähellä asuvienkaan ole mahdollista monissa paikoissa tavata toisiaan henkilökohtaisesti. Vuosi pari sitten puhuttiin hetki, kun luonasi vieraileva ystävä ojensi puhelimen sinulle.

Toivon voimia, iloa ja valoa marraskuun pimeyteen! Voikohan joku lukea tämän sinulle ääneen, kun teksti on pientä ja sitä on paljon?

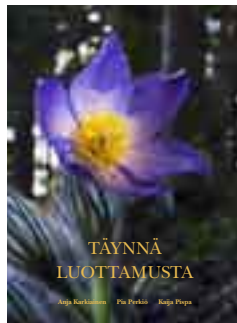
Monin terveisin
Leenakaisa

Leenakaisa Sonny, o.s. Karhunen

Myyntituotteet:

2022 Lähetyskalenterit 10 €/kpl
(kuvat takasivulla)

Täynnä luottamusta
runokirjat 20 €/kpl

Käsintehty onnittelukortit 3€/kpl

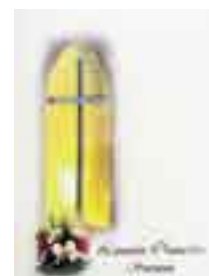
Muistilappuvihko 6€/kpl

Kynä 2 €/kpl

Adressi 2
10€/kpl

Adressi 3

Tilaa sähköpostitse toimisto@opettajienlahetysliitto.fi,
puhelimitse tai allaolevalla lomakkeella.
Hintoihin lisätään postituskulut.

OLL-ostokassi 6€/kpl

Tilauslipuke

Lähetyskalenteri 2022		kpl	Täynnä luottamusta -runokirja		kpl
Ristiäiskortti		kpl	Adressi 2		kpl
Vauvaonnittelukortti		kpl	Adressi 3		kpl
Syntymäpäiväkortti		kpl	Muistilappuvihkonen		kpl
OLL-ostokassi		kpl	Kynä		kpl

Tilaaja

Lähiosoite

Postinumero

Postitoimipaikka

puh.

posti-
merkki

**Opettajien
Lähetysliitto**

Hallituskatu 29 A 20
33200 Tampere

Lähetysskalenteri 2022

Tammikuu

Helmikuu

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Kesäkuu

Heinäkuu

Elokuu

Syyskuu

Lokakuu

Marraskuu

Joulukuu

